

Lasy i gospodarka leśna w Chinach

Stanisław Zajac

*Instytut Badawczy Leśnictwa, Zakład Ekonomiki i Polityki Leśnej,
ul. Bitwy Warszawskiej 1920 r. 3, 00-973 Warszawa*

1. Wstęp

Otwarcie się Chin na rynek globalny, co nastąpiło w ostatniej dekadzie, jest i powinno być uważnie obserwowane przez gospodarkę innych krajów, w tym także przez leśników. Ogromny import do Chin taniego surowca drzewnego z regionów okołozwrotnikowych przyczynia się do niszczenia lasów tropikalnych, natomiast w samych Chinach obserwuje się rozkwit przemysłu meblowego i tanich produktów drzewnych, a w następstwie także szybki rozwój gospodarki leśnej.

Surowiec drzewny i wyroby drewnopochodne odgrywają znaczącą rolę na rynku wewnętrznym Chin, w których żyje ponad 20% ludności świata (1,3 mld). Blisko 60% ludności mieszka na terenach wiejskich, gdzie drewno znajduje szerokie zastosowanie, głównie jako opał.

Chiny stały się krajem otwartym na gospodarkę światową i współpracę międzynarodową. Świadczą o tym liczne projekty realizowane i finansowane wspólnie z partnerami zagranicznymi. W kwietniu br. Chińskie Towarzystwo Leśne zorganizowało międzynarodową konferencję pt. „Rola lasów i leśnictwa w zrównoważonym rozwoju obszarów wiejskich”. Przedstawione w czasie konferencji referaty oraz zebrane materiały, w tym zwłaszcza wyniki szóstej krajowej inwentaryzacji leśnej w Chinach (2003 r.), stanowiły podstawowe źródło informacji przedstawionych w opracowaniu.

2. Zasoby leśne Chin

Chiny są rozległym krajem o zróżnicowanych warunkach geograficznych i klimatycznych. Na terenie tego kraju rozciąga się

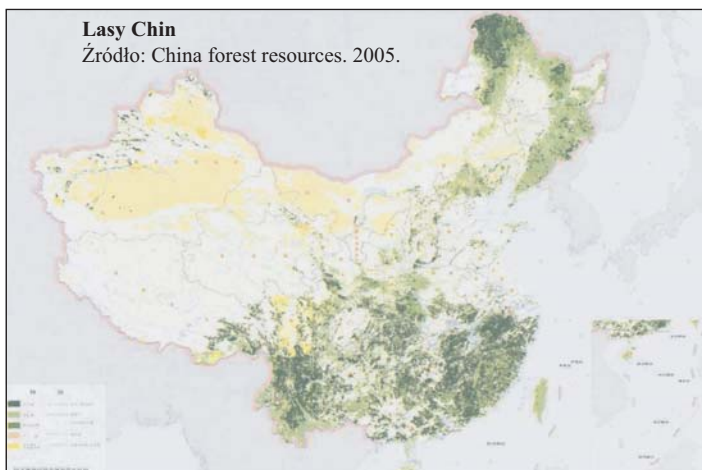
wielka pustynia Gobi, a także liczne strefy roślinne: lasów iglastych, mieszanych i liściastych, w tym lasów wiecznie zielonych, lasów monsunowych i deszczowych. Krajobrazy są niezwykle urozmaicone ze względu na bogactwo roślinne i zróżnicowanie gatunkowe lasów położonych we wschodniej i południowo-wschodniej części kraju.

Lasy Chin zajmują 174,9 mln ha, co stanowi 18,2% powierzchni kraju. Strategicznym celem państwa jest podniesienie leśności do 28% w 2050 r. Powierzchnia leśna obejmuje tereny zalesione (169,0 mln ha), w tym lasy, których głównym celem jest produkcja drzewna (142,8 mln ha, tj. 84,5% terenów zalesionych), lasy służące do produkcji owoców, kwiatów i innych użytków nie drzewnych (21,4 mln ha, 12,6%) i lasy bambusowe (4,8 mln ha, 2,9%).

Całkowity zapas drewna na pniu wynosi 13,6 mld m³, w tym grubizny – 12,5 mld m³. Lasy iglaste zajmują powierzchnię 71,9 mln ha, z grubizną 6,8 mld m³, a liściaste – 72,8 mln ha, z grubizną 5,7 mld m³.

Lasy produkujące drewno zajmują 55,1% powierzchni, a grubizna w nich stanowi 45,5% grubizny ogółem, ochronne – odpowiednio 38,3 i 45,5%, energetyczne (opał) – 2,1 i 0,5% oraz specjalnego przeznaczenia – 4,5 i 8,5%. Udział drzewostanów młodych wynosi 33,1% pod względem powierzchni i 10,6% pod względem grubizny, średnich klas wieku – odpowiednio 34,8 i 28,3%, bliskorębnych – 14,0 i 18,6%, rębnych – 12,0 i 24,9% oraz przeszlorębnych – 6,1 i 17,6%.

Przeciętna zasobność drzewostanów w Chinach wynosi 84,7 m³/ha, przy czym w lasach naturalnych – 95,9 m³/ha, a w plantacjach – 46,6 m³/ha. Przeciętny przyrost

drzewostanów wynosi $3,6 \text{ m}^3/\text{ha}$, a średnia pierśnica drzew – $13,8 \text{ cm}$.

Lasy naturalne zajmują powierzchnię $115,8 \text{ mln ha}$, w tym lasy produkujące drewno – $110,5 \text{ mln ha}$, lasy produkujące użytki nieдрzewne – $2,1 \text{ mln ha}$, lasy bambusowe – $3,2 \text{ mln ha}$. Grubizna w tych lasach wynosi $10,6 \text{ mld m}^3$. Lasy sztuczne (plantacje) zajmują $53,3 \text{ mln ha}$, w tym produkujące drewno – $32,3 \text{ mln ha}$, produkujące użytki nieдрzewne – $19,3 \text{ mln ha}$ i plantacje bambusowe – $1,6 \text{ mln ha}$. Grubizna drewna w plantacjach wynosi $1,5 \text{ mld m}^3$. Pozostałe formacje leśne to lasy krzewiaste o łącznej powierzchni $45,3 \text{ mln ha}$, oraz mangrowe – zaledwie 20 tys. ha , z czego $41,2\%$ głównie w prowincji Guangdong, $38,0\%$ – w prowincji Guangxi, oraz $17,8\%$ w prowincji Hajnan.

Rozmieszczenie lasów w Chinach jest bardzo nierównomierne (por. mapa). Zależy głównie od warunków naturalnych, rozwoju społeczno-ekonomicznego poszczególnych regionów, a także długookresowego oddziaływania ludzi i katastrof przyrodniczych. Lasy rozmieszczone są głównie wzdłuż 7 największych rzek, które wraz z dorzecziami zajmują prawie 50% ogólnej powierzchni kraju. W zlewniach tych rzek, zwłaszcza Heilongjiang i Yangtzi, znajduje

się ponad 70% ogólnej powierzchni leśnej i 60% grubizny drzewostanów w Chinach.

Ponad 90% powierzchni leśnej kraju ma uregulowany stan własności poprzez tzw. certyfikaty (tytuły) własności. Łącznie w 2003 r. było $48,6 \text{ tys.}$ tytułów własności leśnej, spośród których $47,7 \text{ tys.}$ należało do państwa ($98,1\%$), $0,6 \text{ tys.}$ – do wspólnot ($1,3\%$), a $0,3 \text{ tys.}$ – do innych właścicieli ($0,6\%$).

Znaczna część lasów państwowych (ogółem $56,7 \text{ mln ha}$, w tym $28,7 \text{ mln ha}$ pow. leśna) zarządzana jest przez Administrację Lasów Państwowych. W jej strukturze organizacyjnej znajduje się blisko $4,5 \text{ tys.}$ państwowych gospodarstw leśnych.

3. Zalesienia i zadrzewienia (zakrzewienia)

W okresie od 1981 do 2002 r. posadzono w Chinach ponad 39 mld drzew, zwiększając powierzchnię leśną o blisko 47 mln ha . Jedna czwarta wszystkich zalesień na kuli ziemskiej przypadała w tym czasie na ten kraj*. W 2002 r. nowe zalesienia stanowiły już 28% ogólnej powierzchni leśnej. Obecnie powierzchnia nowych nasadzeń szacowana jest na około 55 mln ha .

* Drugie miejsce pod tym względem zajęły Indie (33 mln ha zalesień w ciągu 20 lat).

Zalesienia prowadzi się przez nasadzenia lub siew, w tym także za pomocą samolotów. Siłą napędową zalesień jest „Program zalesień gruntów porolnych”. W samym tylko 2003 r. powierzchnia plantacji leśnych powiększyła się o 1,2 mln ha.

Udział lasów pełniących funkcje ochronne (ekologiczne), tj. w postaci pasów ochronnych i specjalnego przeznaczenia stale wzrasta zgodnie z koncepcją rozwoju ekologicznego. Udział tej kategorii lasów w ogólnej powierzchni leśnej wynosi blisko 78%. W tym celu stosowane są głównie gatunki iglaste i krzewy.

Priorytetowo traktowane jest zakładanie plantacji drzew szybko rosnących, zwłaszcza topolowych. Uprawy tych drzew są przeważnie własnością rolników i nie podlegają żadnej kontroli ze strony państwa. Udział plantacji leśnych zakładanych w sektorze niepublicznym stale wzrasta. Przewiduje się, że powierzchnia plantacji krzewów owocodajnych i kwiatów w tym sektorze wyniesie 5,3 mln ha, co stanowi 58,3% całkowitej powierzchni zalesień.

4. Programy rozwoju lasów i leśnictwa

Blisko 2,3 mln ha powierzchni leśnej objęte było sześcioma, omówionymi niżej programami leśnymi. Łączny koszt realizacji tych programów wyniósł 33,4 mld RMB (yuan)** , z czego 29,8 mld RMB stanowiły środki krajowe.

1. Program ochrony lasów naturalnych, ukierunkowany na realizację funkcji ochronnych (ekologicznych) lasu. Programem tym objęto łącznie 5,7 mln ha gruntów. Tylko w 2003 r. zalesiono ponad 0,7 mln ha, w tym z sadzenia – 0,2 mln ha, a poprzez obsiew z samolotów – 0,5 mln ha. Łączna powierzchnia zabiegów pielęgnacyjnych wyniosła 87,9 mln ha, z czego 16,5 mln ha wykonano w ramach indywidualnych kontraktów. W 2003 r. w wyniku tych zabiegów

pozyskano 9,2 mln m³ surowca drzewnego, tj. 19,4% ogólnego pozyskania w kraju. Na program przeznaczono łącznie 7,5 mld RMB, z czego 85,0% pochodziło ze środków centralnych.

2. Program przekształceń gruntów porolnych na leśne. Łączna powierzchnia zalesień wykonanych w ramach tego programu wyniosła 6,8 mln ha, w tym także w okręgach Pekinu i Tianjin w celu ochrony przed piaskami. Przekształcono ponad 3,4 mln ha gruntów rolnych na leśne oraz uproduktywniono 3,5 mln ha terenów ubogich i górskich. Łącznie zużyto ponad 9,4 mln ton nasion. Wartość subsydiów w postaci dostarczonych nasion i sadzonek wyniosła 5,5 mld RMB oraz w gotówce – 2,8 mld RMB. Z pomocy tej skorzystało ponad 18,8 mln rodzin chłopskich. Łączny koszt inwestycji wyniósł 22,6 mld RMB rocznie, z czego rząd centralny pokrył 15,0 mld RMB, a bank (bony państwowe) – 5,9 mld RMB.

3. Program zabezpieczenia przed piaskami okręgu Pekinu i Tianjin. Niezwykle ważny program ze względu na częste w tych rejonach burze piaskowe. Objęto nim 75 powiatów o powierzchni 1,3 mln ha, w których zalesiono 0,8 mln ha (sadzenie – 0,7 mln ha, obsiew z samolotów – 0,1 mln ha). W 2003 r. w 5 prowincjach, w celu zapobieżenia pogorszeniu ekosystemu i warunków bytowania ludności (pasterzy), przesiedlono blisko 6 tys. rodzin (22,2 tys. osób). Łączny koszt inwestycji wyniósł 2,6 mld RMB, z czego 92,5% stanowiły środki krajowe. W latach 2001–2003 wykonano zalesienia na powierzchni 3,4 mln ha. Przyczyniło się to poprawy jakości powietrza w regionie oraz zwiększenia przychodów ludności wiejskiej.

4. Program zakładania leśnych pasów ochronnych na północy kraju oraz wzdłuż koryta rzeki Yangtze. W 2003 r. wykonano IV fazę tego programu, zalesiając 275

** tj. ponad 3,5 mld USD. 1 RMB = 0,125 USD

tys. ha, w tym 262 tys. w poprzez sadzenie oraz 13 tys. ha za pomocą obsiewu z samolotów. Łączny koszt inwestycji wyniósł ponad 0,8 mld RMB, z czego 57,5% stanowiły środki krajowe. Wkład własny pracy rolników wyceniono na sumę 0,4 mld RMB.

5. Program ochrony dzikich roślin i zwierząt oraz rezerwatów przyrody. Ma on na celu ochronę i rehabilitację siedlisk dzikiej fauny i flory dla zachowania rzadkich i zagrożonych gatunków. W 2003 r. założono 133 nowe rezerваты przyrody o powierzchni 9 mln ha. Do tego roku w zarządzie Administracji Lasów Państwowych znajdowało się 1538 rezerwatów o powierzchni 118 mln ha, co stanowiło 12,3% powierzchni lądowej kraju. Ścisłą ochroną objęto pandę wielką, małpę złotą, tygrysa, antylopę tybetańską oraz orchidee.

6. Program rozwoju plantacji drzew szybko rosnących – bazy przemysłu leśnego. W 2003 r. założono ponad 59 tys. ha wysoko produkcyjnych plantacji oraz poprawiono jakość drewna na powierzchni 11 tys. ha. W ramach programu założono uprawy w terenie górzystym i na nieużytkach (20,4 tys. ha), w miejscach zrywki (25,3 tys. ha) oraz na gruntach użytkowanych nieleśnie (13,4 tys. ha). W programie udział wzięli rolnicy, inwestorzy zagraniczni oraz zakłady przetwórcze. Priorytetem programu jest zakładanie głównie plantacji do produkcji papierówki i surowca na płyty drewnopochodne. Głównymi wprowadzanymi gatunkami są m.in.: eukaliptus, akacja, sosna koreańska, świerk chiński, cedr chiński, topola, modrzew, sosna mongolska, jesion mandzurski oraz bambus. Łączny koszt inwestycji w tym programie wyniósł 313 mln RMB, z czego 4,6 mln RMB (1,5%) stanowiły środki krajowe.

Mimo realizacji od kilku lat ambitnych programów leśnych i stosowania światowych pojęć o wielofunkcyjnym i zrównoważonym rozwoju lasów, istnieje zasadnicza różnica w ich interpretacji w Chinach i w Europie. W Chinach las postrzegany jest

prawie wyłącznie jako miejsce produkcji surowca drzewnego. Znaczenie funkcji pozaprodukcyjnych jest tutaj bardzo małe. Również ochronne funkcje lasu dostrzegane są w niewielkim stopniu. Jednym z niezliczonych dotąd projektów, w którym wykorzystano wodochronne funkcje lasu, jest plantacja drzew o powierzchni 4,5 tys. ha w pobliżu wielkiego zbiornika wodnego, zbudowanego w 1968 r. w powiecie Miyun (80 km od Pekinu), zaopatrującego stolicę tego kraju w wodę pitną. Projekt ten realizowany jest od 1998 r. i zostanie zakończony w roku przyszłym. Koszty projektu zostały pokryte przez Niemcy w wysokości 5 mln EUR.

4. Przemysł przerobu drewna

W 2003 r. ogólna wartość produkcji przemysłu przerobu drewna wyniosła 586,0 mld RMB i była wyższa o 122,6 mld RMB, tj. o 26,5% w porównaniu z rokiem poprzednim. Wzrost wartości produkcji tego przemysłu w okresie poprzednich 5 lat wynosił średnio 14,2% rocznie. Szczególnie znaczący przyrost wartości odnotowano w dalszych etapach procesu przemysłowego przerobu drewna. Wartość produkcji przemysłu pierwiastkowego wyniosła 351,8 mld RMB (o 15,6% więcej niż w 2002 r.), wtórnego – 200,7 RMB (wzrost o 48,2%), natomiast trzeciorzędowego – 33,4 mld RMB (wzrost o 41,4%). Ogólna wartość dodana produkcji przemysłu przerobu drewna wyniosła 112,9 mld RMB w 2003 r., co oznacza wzrost o 13,9% w stosunku do roku poprzedniego.

W 2003 r. zahamowano (po sześciu kolejnych latach) spadkową tendencję produkcji drewna. Pozyskano łącznie 47,6 mln m³ surowca drzewnego, z czego 2,7 mln m³ stanowiło drewno tropikalne. Na miąższość tę składały się dłużyce (43,2 mln m³) i drewno opałowe (4,4 mln m³).

Również produkcja tarcicy wykazuje tendencję wzrostową. Łącznie wyrobów tartych wyprodukowano 11,3 mln m³, w tym 0,7 mln m³ z drewna tropikalnego. Dynamiczny rozwój zanotowano w przemyśle

plytowym, w którym Chiny stały się światowym liderem (45,5 mln m³), wyprzedzając po raz pierwszy USA. Produkcja sklejki wyniosła 21,0 mln m³, płyt pilśniowych – 11,3 mln m³, wiórowych – 5,5 mln m³ i pozostałych (głównie płyt stolarskich) 7,8 mln m³. Do rozwoju tego przemysłu przyczynił się głównie wzrost produkcji w budownictwie i meblarstwie.

Znaczny wzrost odnotowano również w wytwarzaniu materiałów podłogowych. Produkcja ta wyniosła 86,4 mln m². Podobnie dynamiczny rozwój nastąpił w meblarstwie. Wśród 923 mln sztuk mebli 351 mln stanowiły wyroby z drewna (38,0%). Kraj ten stał się jednym z największych producentów mebli, zajmując pod tym względem czwarte miejsce w świecie (za USA, Włochami i Niemcami). Wartość eksportu przemysłu meblowego Chin w 2004 r. wyniosła 19,4 mld EUR.

Nieznaczny przyrost nastąpił w wielkości produkcji masy celulozowo-papierniczej. Ogólnie wyprodukowano 43 mln ton tej masy. Stały wzrost obserwowany jest w wytwarzaniu produktów chemicznych, w tym pochodnych kalafonii 483,6 tys. ton, terpentyny 67,5 tys. ton oraz taniny 12,0 tys. ton.

5. Kierunki działalności gospodarczej i finansowej w leśnictwie

Priorytetem przemysłu leśnego w Chinach jest wzmocnienie kontroli ogólnej, racjonalizacja, dostosowanie struktur organizacyjnych oraz promowanie nowych technologii. Sprzyja to osiągnięciu wyższej jakości produkcji leśnej i gospodarstw rolnych, a co za tym idzie – wartości dodanej i wydajności przemysłu przerobu drewna i nieдрzewnych produktów leśnych. Powierzchnia nowych plantacji założonych na cele produkcji nieдрzewnej wyniosła 0,8 mln ha w 2003 r. Łączna produkcja w tych lasach wyniosła 79,8 mln ton owoców leśnych. Wartość wyprodukowanej herbaty, morwy i owoców wyniosła 127,5 mld RMB.

Duże znaczenie dla gospodarki chińskiej ma również produkcja bambusa dzięki krót-

kiemu cyklowi produkcji i wielostronnemu zastosowaniu. W ostatnich latach wzrosło zainteresowanie farmerów jego hodowlą. Powierzchnia nowych plantacji tej rośliny wynosi 178,9 tys. ha i wzrosła w ciągu roku o blisko 40%. Odnotowano również dynamiczny wzrost produkcji kwiatów i roślin owocodajnych. Łączna powierzchnia plantacji bambusa wyniosła w 2003 r. 430,1 tys. ha i była większa o 28,6% niż w roku poprzednim.

W 2003 r. przeznaczono blisko 5,5 mld RMB na rozwój parków. W Chinach istnieje 1658 parków, z których 503 to parki leśne, o łącznej powierzchni 13,9 mln ha. W parkach leśnych odnotowano ponad 116 mln godzin osobowizyt w 2003 r.

Własne nakłady finansowe na leśnictwo w 2003 r. osiągnęły poziom 47,1 mld RMB, z czego 73,6% stanowiły środki centralne, głównie budżetowe. Administracja Lasów Państwowych uruchomiła również oprocentowaną pożyczkę na kwotę 4,6 mld RMB przeznaczoną na zwalczanie procesów pustynnienia. Ponadto uzyskano środki zagraniczne kwocie 372 mln USD przeznaczone na realizację 479 projektów, w tym m.in. 244 mln USD na inwestycje, 38,7 mln USD na granty, oraz – pożyczki w wysokości 89,8 mln USD. Z innych źródeł uzyskano ponadto ponad 8 mld RMB.

Środki centralne wykorzystano głównie na realizację dwóch programów: przekształcenia gruntów porolnych na leśne i ochronę lasów naturalnych. Łącznie przeznaczono na ten cel 24,9 mld RMB, w tym 2/3 na pierwszy program. Środki zagraniczne przeznaczone były głównie na rozwój plantacji drzew szybko rosnących i wysoce produktywnych. Zwiększono poziom finansowania poszczególnych inwestycji i poprawiono ich wykorzystanie. Ponad 78% środków zagranicznych zainwestowano w 6 centralnych prowincjach (zwłaszcza Fujian – 43,3%).

Wartość inwestycji w środki trwałe wyniosła 40,7 mld RMB. Ponad 38,9 mld RMB przeznaczono na rozbudowę infrastruktury i

hodowlę lasu, a 1,8 mld RMB na przemysł leśny. Znaczący rozwój nastąpił w sektorze produkcji nasion i sadzonek dzięki nowym inwestycjom i racjonalizacji ich rozmieszczenia. Roczna produkcja nasion osiągnęła 25 mln kg, w tym 2,3 mln kg nasion najwyższej jakości. Roczna produkcja dobrej jakości zrzesów osiągnęła poziom 1,5 mld sztuk. W 2003 r. wyprodukowano około 30 mld sztuk sadzonek. Łączne środki na produkcję nasion i sadzonek wyniosły 454,5 mln RMB.

Ochrona przeciwpożarowa pochłonęła 580 mln RMB, w tym środki budżetowe stanowiły 120 mln RMB, pożyczki państwowe – 300 mln RMB, a środki z programu ochrony lasów naturalnych – 160 mln RMB. W ochronie przeciwpożarowej lasu znalazło zatrudnienie blisko 18 tys. osób, głównie w punktach koordynacji (3151) i biurach (3293).

Wiele uwagi poświęcono również ochronie lasu przed szkodnikami i chorobami. Udoskonalono monitoring i system wczesnego ostrzegania. W większym stopniu stosowane są metody biologiczne.

W 2003 r. ponad 51 mln USD przeznaczono na realizację 88 grantów, w tym największą część (43) stanowiły granty zalesieniowe japońsko-chińskie (4,6 mln USD). Spośród 28 nowych grantów najwięcej przypadło na Niemcy, Holandię, Kanadę, Japonię, Koreę Południową, FAO, UNDP oraz ITTO. Administracja Lasów Państwowych wdrożyła wyniki 532 projektów realizowanych w ramach grantów (wartości 822 mln USD), w tym 252 realizowanych w ramach międzynarodowych programów dwustronnych. Szczególną wagę przywiązuje się do projektów mających na celu zapobieganie pustoszczeniu. Na ten cel przeznaczono 150 mln USD. Udział w tych projektach biorą Australia, Korea, Japonia i Niemcy. Podpisano także umowę o współpracy naukowej z Egiptem, Słowacją i Japonią oraz przygotowano projekty umów z kilkoma innymi krajami.

6. Zatrudnienie i edukacja

W 2003 r. w sektorze leśnym było zatrudnionych, jako pracownicy stali, ponad 1,6 mln osób, głównie w przedsiębiorstwach i państwowych gospodarstwach leśnych. Liczba ta uległa zmniejszeniu o 5,3% w stosunku do roku 2002. W leśnictwie znalazło zatrudnienie ponadto 1,5 mln osób, wśród których 0,4 mln miało wykształcenie średnie techniczne (23,4% zatrudnionych). Spośród pracowników stałych 0,9 mln osób było angażowanych przy pozyskaniu i transporcie surowca drzewnego oraz bambusa.

Liczba absolwentów z tytułem inżyniera leśnika wyniosła w 2003 r. ponad 20 tys. Przyjęto blisko 45 tys. nowych studentów i uczniów szkół leśnych.

W 2003 r. wykonano 147 prac naukowych, w tym 10 dotyczyło nowych technologii, 2 – nowych produktów, 1 – nowego sprzętu. Spośród wykonanych prac 113 znalazło zastosowanie w praktyce, w tym 72 wykorzystwała Administracja Lasów Państwowych.

7. Rynek produktów leśnych

Drewno na rynku chińskim pochodzi z pozyskania krajowego i z importu. Drewno krajowe to głównie surowiec dostarczany na rynek (drewno handlowe) oraz wykorzystywany na własne potrzeby w gospodarstwach domowych oraz drewno używane na płyty pilśniowe i wiórowe. Import obejmuje zwłaszcza dłużyce, tarcice, sklejkę, płyty drewnopochodne, meble, masę celulozową, zębki, papier i produkty papirnicze oraz makulaturę. Łączna podaż drewna i produktów drewnopochodnych w przeliczeniu na surowiec drzewny wyniosła w 2003 r. ponad 224 mln m³, w tym drewno dostarczane na rynek – 47,6 mln m³, na potrzeby własne – 51,2 mln m³ (w tym opał – 33,9 mln m³), drewno na płyty pilśniowe i wiórowe – 28,4 mln m³. W latach 2006-2011 dopuszczalne będzie pozyskanie 248 mln m³ surowca drzewnego rocznie. Ekspertcy oceniają jed-

nak, że rzeczywiste pozyskanie surowca drzewnego w Chinach jest o 1/3 wyższe od podawanego oficjalnie w statystykach. Roczny przyrost miąższości wynosi prawie 500 mln m³.

Import drewna w 2003 r. wyniósł 25,5 mln m³ (w 2005 r. – 29,4 mln m³), głównie dłużyce oraz tarcicę. Dwie trzecie surowca pochodziło z Rosji. Drewno iglaste stanowiło 68% ogólnej ilości importowanego surowca. Najważniejszymi jego dostawcami oprócz Rosji były Nowa Zelandia i USA. Blisko jedną trzecią surowca drzewnego wwożonego do Chin stanowiło drewno tropikalne. Najważniejszymi dostawcami tego typu drewna są: Maleszja (1,9 mln m³), Papua Nowa Gwinea (1,8 mln m³), Birma (1,1 mln m³) i Gabon (0,8 mln m³). Z krajów Unii Europejskiej największym dostawcą drewna na rynek chiński są Niemcy, dostarczający głównie drewno tartaczne bukowe – 164 tys. m³.

Import produktów drewnopochodnych w przeliczeniu na surowiec drzewny wyniósł 72,1 mln m³. Najwięcej produktów drewnopochodnych importowano z Maleszji (12,9%), Indonezji (12,1%), USA (11,3%), Rosji (9,9%) oraz Tajlandii (7,2%).

Dynamiczny rozwój przemysłów przetworu drewna wzmagają zapotrzebowanie Chin na surowiec drzewny. Ocenia się, że znaczne jego ilości importowane są nielegalnie. Jednakże brak własnego surowca drzewnego powoduje osłabienie kontroli i ciche przyzwolenie na ten proceder. Powoduje to wiele problemów, zwłaszcza w Indonezji, Birmie, krajach kaukaskich oraz afrykańskich. Wprawdzie drewno tropikalne znajduje największe zastosowanie w krajach azjatyckich, to na wzór europejski zwraca się coraz większą uwagę na wzrost zużycia drewna świerkowego i sosnowego, które jest tam synonimem zamożności i wyższego standardu życia.

Popyt na surowiec drzewny w Chinach w 2003 r. wyniósł 228,4 mln m³. Obejmował on zużycie wewnętrzne oraz eksport. Największe zużycie wewnętrzne dotyczyło

przemysłu budowlanego i chemicznego, łącznie 171,3 mln m³. Gospodarstwa domowe wykorzystują nieznacznie powyżej poziomu pozyskiwanego przez nie surowca – 51,3 mln m³. W wymienionym wyżej roku zanotowano również nieznaczny eksport dłużyc – 9,4 tys. mln m³, oraz tarcicy oraz różnych produktów drewnopochodnych, których miąższość w przeliczeniu na surowiec drzewny wyniosła 21,5 mln m³. Najwięcej wyeksportowano do USA (29,7%), Japonii (21,1%), Hongkongu (12,1%), Korei (3,7%) oraz Wielkiej Brytanii (3,5%).

Rząd chiński podejmuje działania w celu uregulowania rynku drzewnego w tym kraju. Przykładowo wywóz drewna brzozonego z północnych Chin do innych prowincji wymaga specjalnych zezwoleń. Od 2003 r. zakazany jest eksport drewna okrągłego (nieobrobionego). W Chinach szczególny nacisk kładzie się na przerób wtórny surowca drzewnego (głównie wyrób płyt drewnopochodnych, sklejek, tarcicy i mebli), gdyż eksport drewna okrągłego powoduje nadmierną eksploatację zasobów naturalnych, a ponadto ogranicza rozwój terenów rolniczych i tworzenie miejsc pracy.

Ceny drewna okrągłego, podawane przez Chińskie Biuro Badawcze oraz Krajowy Urząd Statystyczny, pozostawały generalnie na stałym poziomie. Cena dłużyc sosny koreańskiej ustabilizowała się na poziomie około 750 RMB/m³, modrzewia spadła do około 550 RMB/m³, a jodły wahała się wokół poziomu 400 RMB/m³. Cena pozostałych gatunków wynosiła średnio około 550 RMB/m³.

Cena tarcicy w 2003 r. wynosiła przeciętnie prawie 860 RMB/m³. Cena ta wahała się znacznie w ciągu roku i osiągnęła najwyższy poziom 930 RMB/m³ w czerwcu tego roku, a grubej tarcicy modrzewiowej nawet 1130 RMB/m³. Cena płyt drewnopochodnych wynosiła przeciętnie 1685 RMB/m³, natomiast średnia cena płyt pilśniowych, MDF i wiórowych osiągnęła poziom 1955 RMB/m³.

Średnia cena masy celulozowo-papier- wahały się średnio na poziomie: guma – niczej mechanicznej wyniosła 2759 ponad 10 tys. RMB/tonę, olej kokosowy – RMB/tonę, a chemicznej – 3258 RMB/tonę. 7222 RMB/tonę, pomarańcze – 1205 Natomiast ceny innych produktów leśnych RMB/tonę oraz jabłka – 1125 RMB/tonę.

Materiały i źródła

China forestry development report 2004. Wyd. State Forestry Administration. Pekin, s. 51.

China forest resources 2005. Wyd. State Forestry Administration. Pekin, s. 29.

General situation of China forest resources. 2005. Wyd. State Forestry Administration, Pekin, s. 10.

Lankin A. 2005. Forest products exports from Russian Far East and Eastern Siberia to China: Status and trends, <http://www.cifor.cgiar.org>, s. 64.

Maiwald A. 2006. Holzwirtschaft in China – die grosse Unbekannte. *Holz-Zentralblatt*, nr 1, s. 1.